

Kortlægning af linjefagsdækning i folkeskolen 2013

Af Line Steinmejer Nikolajsen og Thomas Larsen

På landsplan er den samlede linjefagsdækning på tværs af alle fag og klasser 73 %. På kommuneniveau svinger dækningsgraden fra 43 % til 85 %.

Vægtet med de vejledende timetal er linjefagsdækningen 80 % på tværs af alle fag og klasser. På kommuneniveau svinger dækningsgraden vægtet med vejledende timetal fra 58 % til 91 %.

Linjefagsdækningen er generelt set større i udskolingen end i indskolingen og på mellemtrinnene. De 5 bedst dækkede fag er fysik/kemi, fransk, tysk, dansk og musik, mens de 5 dårligst dækkede fag er kristendomskundskab, natur/teknik, historie, samfundsfag og billedkunst.

De fag, hvor lærernes linjefagsuddannelse/tilsvarende kompetencer udnyttes bedst er dansk, matematik, musik, fysik/kemi og engelsk, mens de kompetencemæssigt dårligst udnyttede fag er hjemkundskab, samfundsfag, fransk, håndarbejde, biologi og geografi. Antalmæssigt er det dog i fagene idræt, dansk, billedkunst, hjemkundskab og historie, at der er flest lærere i 'overskud', dvs. lærere der har linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer, men som ikke underviser i faget.

Det er primært i fagene kristendomskundskab, historie og natur/teknik, at der er mange lærere, der skal efteruddannes for at opnå fuld kompetencedækning (linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer). Ser man på tværs af fagene er det i alt ca. 60 % af alle lærerne, som mangler kompetencer i mindst ét af de fag, som de underviser i.

Baggrund

Af regeringens folkeskoleudspil fremgår det, at regeringen sammen med KL vil kortlægge og analysere den nuværende efteruddannelsesindsats i kommunerne blandt folkeskolelærere og udarbejde en status for kompetencedækningen i folkeskolen. Regeringen har bl.a. en målsætning om, at alle lærere i 2020 skal have undervisningskompetencer i form af linjefag eller kompetencer svarende hertil i de fag, de underviser i. Desuden fremgår det af kommuneaftalen for 2013, at der skal ske en kortlægning af efteruddannelsesindsatsen med henblik på at opnå en mere hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne og størst mulig læringsmæssig effekt af indsatsen.

Linjefagsdækningen blev sidst kortlagt i 2009, hvor skolerne indberettede via et spørgeskema udfyldt af skolelederen. I 2013 indberettede skolerne via deres administrative systemer¹ og der er således tale om et betydeligt databrud, der gør, at data fra 2009 og 2013 ikke kan sammenlignes. Dette notat gennemgår resultaterne af 2013-undersøgelsen.

Definition af linjefagsuddannelse og tilsvarende kompetencer

At være linjefagsuddannet i et fag betyder, at læreren har haft det pågældende fag som linjefag på læreruddannelsen.

At have kompetencer svarende til linjefag betyder, at læreren fx har en efteruddannelse, videreuddannelse, kompetencegivende uddannelse eller et længerevarende kursusforløb, der vurderes at give kompetencer svarende til linjefag. Skolens leder er her blevet bedt om at foretage dette skøn.

Ikke alle skoler har kunnet skelne mellem linjefagsuddannelse og tilsvarende kompetencer. Opgørelserne baserer sig på alle skoler og derfor er linjefagsuddannelse og tilsvarende kompetencer opgjort samlet.

---

¹ Se 'Bilag 1: Metode'.

Resultater

I den første del af analyserne ses der på klassernes undervisning (dvs. at undersøgelsesenheden er et fag i en klasse), mens der i anden del af analyserne ses på lærernes uddannelsesniveau (dvs. at undersøgelsesenheden er en lærer²).

Linjefagsdækning på klasseniveau samlet set og fordelt efter klassetrin og fag

Tabel 1 viser den samlede linjefagsdækning på tværs af alle fag. Undersøgelsesenheden er et fag i en klasse og hvert fag i en klasse vægter således lige meget. På landsplan er den samlede linjefagsdækning på tværs af alle fag og klasser 73 %. Linjefagsdækningen er generelt set større i udskolingen end i indskolingen og på mellemtrinene.

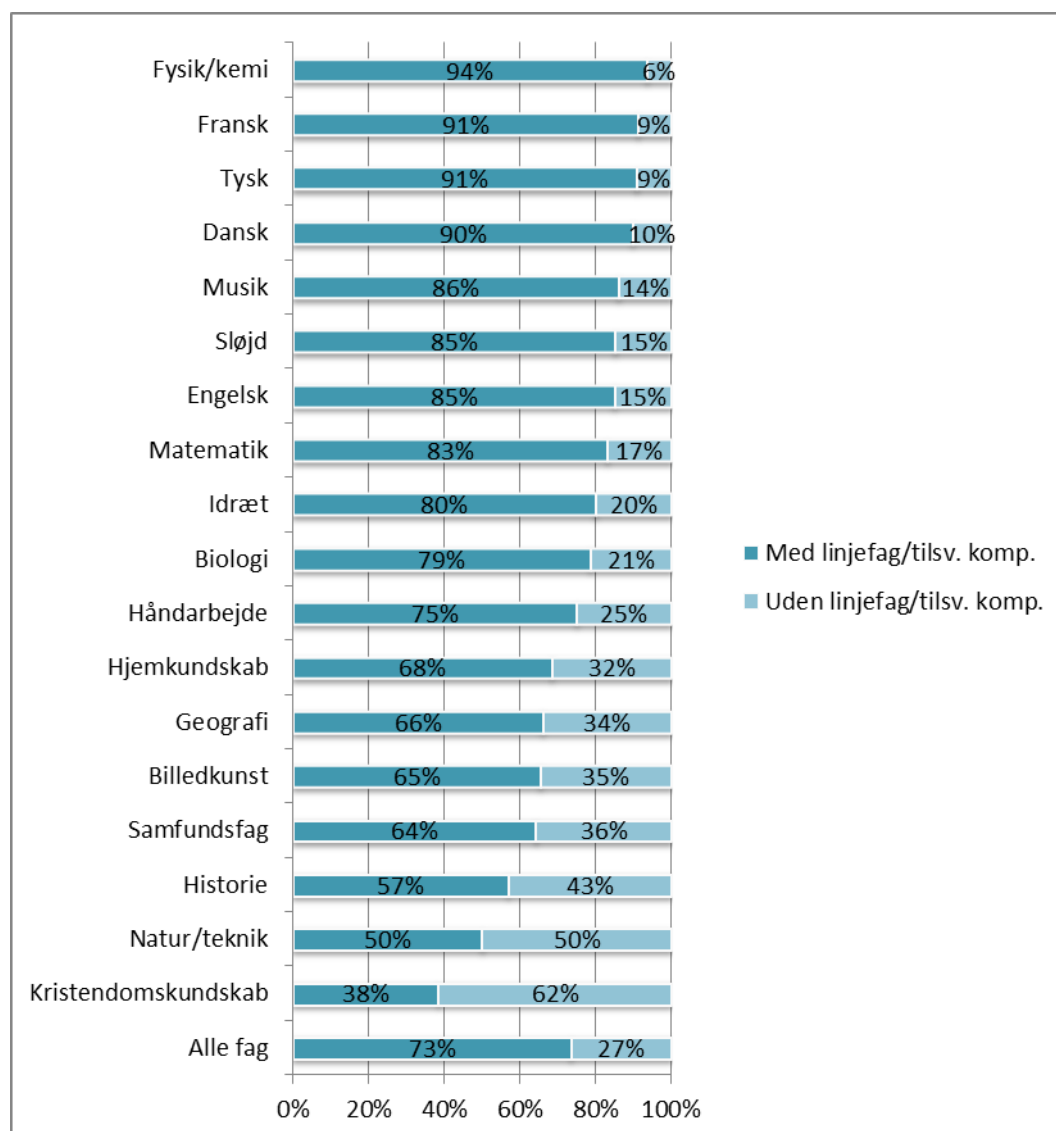
Tabel 1 Linjefagsdækning på klasseniveau fordelt efter klassetrin, alle fag samlet, 2013

	Antal fag/klasser	Med linjefag/ tilsv. komp.	Uden linjefag/ tilsv. komp.	Total
Alle klassetrin	180.089	73%	27%	100%
1. kl.	14.297	64%	36%	100%
2. kl.	15.328	66%	34%	100%
3. kl.	19.504	66%	34%	100%
4. kl.	21.656	71%	29%	100%
5. kl.	22.923	73%	27%	100%
6. kl.	20.905	72%	28%	100%
7. kl.	20.275	81%	19%	100%
8. kl.	22.081	81%	19%	100%
9. kl.	21.627	81%	19%	100%
10. kl.	1.493	89%	11%	100%

Note: Undersøgelsesenheden er et fag i en klasse. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning indgår kun læreren med flest klokketimer.

Figur 1 på næste side viser andelen af klasser i hvert fag, som undervises af lærere hhv. med og uden linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer. Figuren er sorteret efter graden af linjefagsdækning. De 5 bedst dækkede fag er således fysik/kemi, fransk, tysk, dansk og musik, mens de 5 dårligst dækkede fag er kristendomskundskab, natur/teknik, historie, samfundsfag og billedkunst. Tallene bag figuren kan ses i Tabel 7 i bilagsnotatet og de enkelte fag fordelt på klassetrin kan ses i Tabel 13 til Tabel 30 ligeledes i bilagsnotatet.

² 99 % af de indberettede undervisere har stillingsbetegnelsen lærere, mens de resterende er pædagoger, ledere mv.

Figur 1 Linjefagsdækning på klasseniveau fordelt efter fag, alle klassetrin samlet, 2013

Note: Undersøgelsesenheden er et fag i en klasse. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning indgår kun læreren med flest klokketimer.

I 2009³ var de 5 bedst dækkede fag fransk, fysik/kemi, tysk, sløjd og dansk, mens de 5 dårligst dækkede fag var kristendomskundskab, historie, natur/teknik, samfundsfag og billedkunst. Bortset fra sløjd er det altså præcist de samme fag, der ligger i hhv. top og bund mht. linjefagsdækning/tilsvarende kompetencer⁴.

³ Rapporten fra 2009 kan findes her: http://www.uvm.dk/aktuelt/~UVM-DK/Content/News/Udd/Videre/2009/Jul/~media/UVM/Filer/Udd/Videre/PDF09/090706_Rapport_linjefag_2009.ashx

⁴ Grundet databrud fra 2009 til 2013 giver det ingen mening at se på udviklingen i procenttallene.

Linjefagsdækning på timeniveau samlet set og fordelt efter klassetrin og fag

I det følgende er linjefagsdækningen opgjort på *timeniveau*, dvs. der er vægtet med de vejledende timetal. Timerne er beregnet ved at gange antallet af klasser i et fag på et klassetrin med det vejledende timetal i det pågældende fag og klassetrin⁵.

Som det fremgår af Tabel 2, er det på landsplan og på tværs af alle fag og klassetrin 80 % af alle timer, der læses af lærere med linjefag eller tilsvarende kompetencer. Linjefagsdækningen vægtet med timetal er generelt set større i udskolingen end i indskolingen og på mellemtrinnene.

Tabel 2 Linjefagsdækning på timeniveau fordelt efter klassetrin, alle fag samlet, 2013

	Antal timer	Med linjefag/ tilsv. komp.	Uden linjefag/ tilsv. komp.	Total
Alle klassetrin	12.551.850	80%	20%	100%
1. kl.	1.079.430	75%	25%	100%
2. kl.	1.212.270	77%	23%	100%
3. kl.	1.324.710	76%	24%	100%
4. kl.	1.306.590	76%	24%	100%
5. kl.	1.513.770	78%	22%	100%
6. kl.	1.474.680	76%	24%	100%
7. kl.	1.447.770	85%	15%	100%
8. kl.	1.574.340	85%	15%	100%
9. kl.	1.458.480	87%	13%	100%
10. kl.	159.810	91%	9%	100%

Note: Undersøgelsesenheden er klokketimer. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning indgår kun læreren med flest klokketimer.

Figur 2 på næste side viser antallet af timer i hvert fag, hvor der undervises af lærere *uden* linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer. Figuren er sorteret efter graden af linjefagsdækning på timetalsniveau.

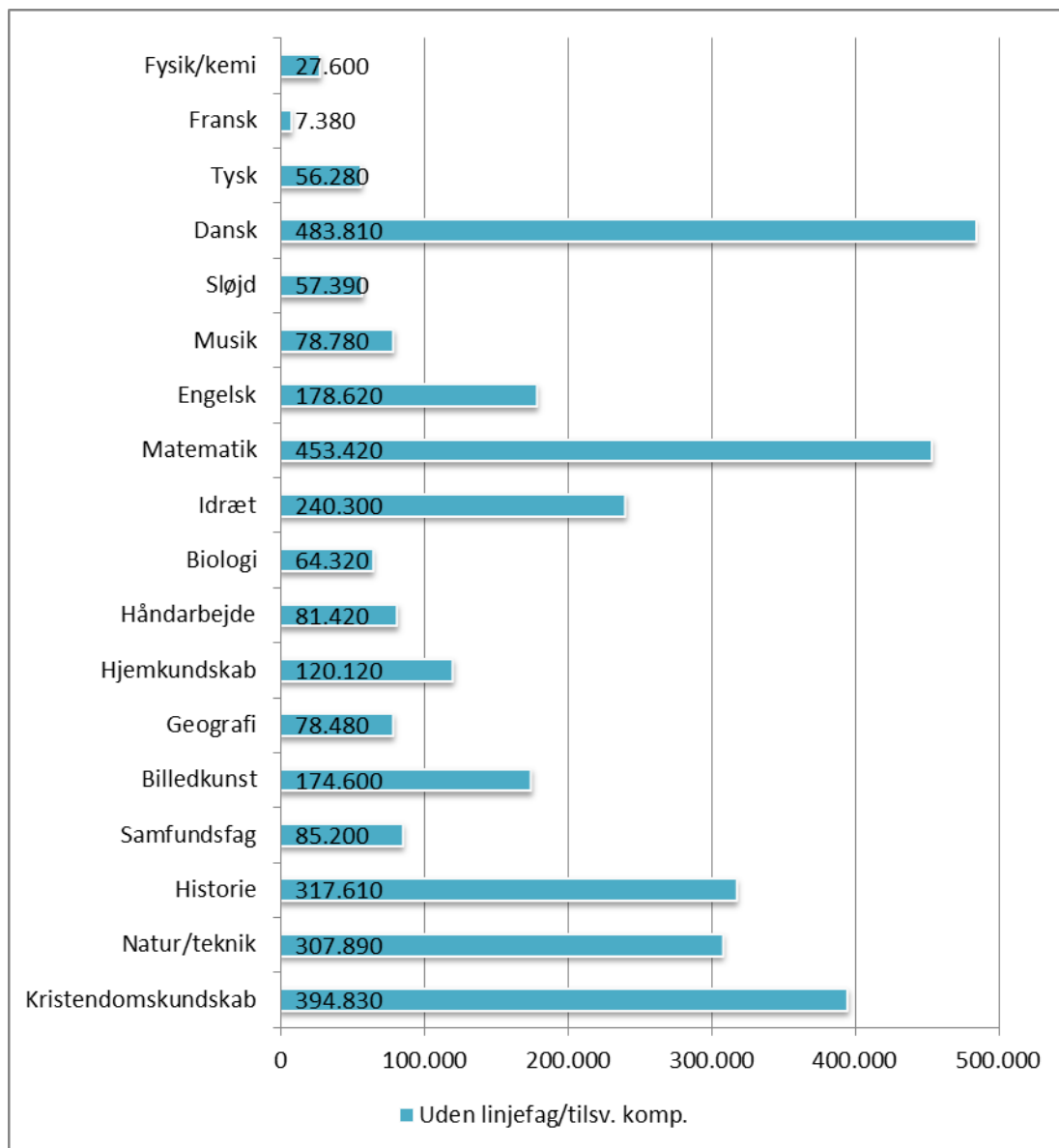
Det fremgår, at det er i faget dansk, at der bliver læst flest timer af lærere uden linjefagsuddannelse/tilsvarende kompetencer. Herefter følger matematik, kristendomskundskab, historie og natur/teknik. Færrest timer bliver læst af lærere uden linjefagsuddannelse/tilsvarende kompetencer i fransk, fysik/kemi, tysk, sløjd og biologi.

I Tabel 8 i bilagsnotatet fremgår endvidere timerne i hvert fag, hvor der undervises af lærere *med* linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer samt det totale antal timer i hvert fag.

⁵ I 10. klasse er der vægtet med samme timetal som i 9. klasse. De vejledende timetal kan ses her:

http://uvm.dk/lokus/~media/UVM/Filer/I%20fokus/Tema/Timetal/100908_minimumstimal_vejledende.ashx

Figur 2 Antal timer læst af lærere *uden* linjefag eller tilsvarende kompetencer fordelt efter fag, alle klassetrin samlet, 2013

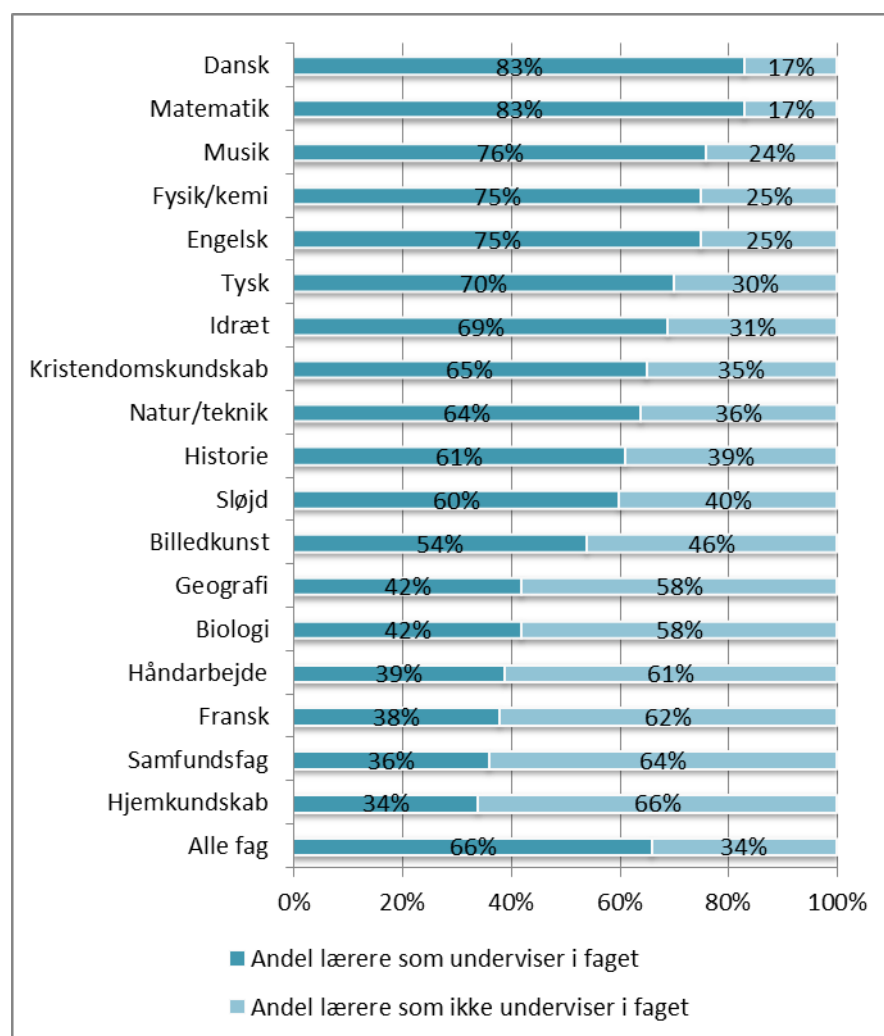

Note: Undersøgelsesenheden er klokketimer. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning indgår kun læreren med flest klokketimer.

Udnyttelse af lærernes linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer fordelt på fag

Figur 3 viser lærere med linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer fordelt efter, om de underviser i faget eller ej. Af figuren ses i hvor høj grad lærernes linjefagsuddannelse og tilsvarende kompetencer udnyttes i de enkelte fag. Figuren er sorteret efter kompetenceudnyttelsesgrad. De kompetencemæssigt bedst udnyttede fag er dansk, matematik, musik, fysik/kemi og engelsk, mens de kompetencemæssigt dårligst udnyttede fag er hjemkundskab, samfundsfag, fransk, håndarbejde, biologi og geografi.

Figur 3 Lærere med linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer fordelt efter om de underviser i faget eller ej, 2013

Note: Undersøgelsesenheden er en lærer. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er *alle* lærere inkluderet.

Alle klasstrin-fag kombinationer er medtaget i denne opgørelse, dvs. også 0. klasse og fag på klasstrin, hvor der i alt er mindre end 50 klasser, som har undervisning i det pågældende fag.

Antalsmæssigt (se Tabel 9 i bilagsnotatet) er det dog i fagene idræt, dansk, billedkunst, hjemkundskab og historie, at der er flest lærere i 'overskud', dvs. lærere der har linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer, men som ikke underviser i faget.

Lærere uden linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer

Figur 4 på næste side viser, hvor mange lærere⁶ som underviser i et givent fag, men som *ikke* har linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer i faget. Det er primært i fagene kristendomskundskab, historie og natur/teknik, at der er mange lærere, der skal efteruddannes for at opnå fuld kompetencedækning (linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer) i faget.

Ser man på tværs af fagene er der tale om i alt 20.666 lærere, som mangler kompetencer i mindst ét af de fag, som de underviser i⁷ (se Tabel 10 i bilagsnotatet). Dette svarer til 60 % af de 34.169 indberettede lærere⁸.

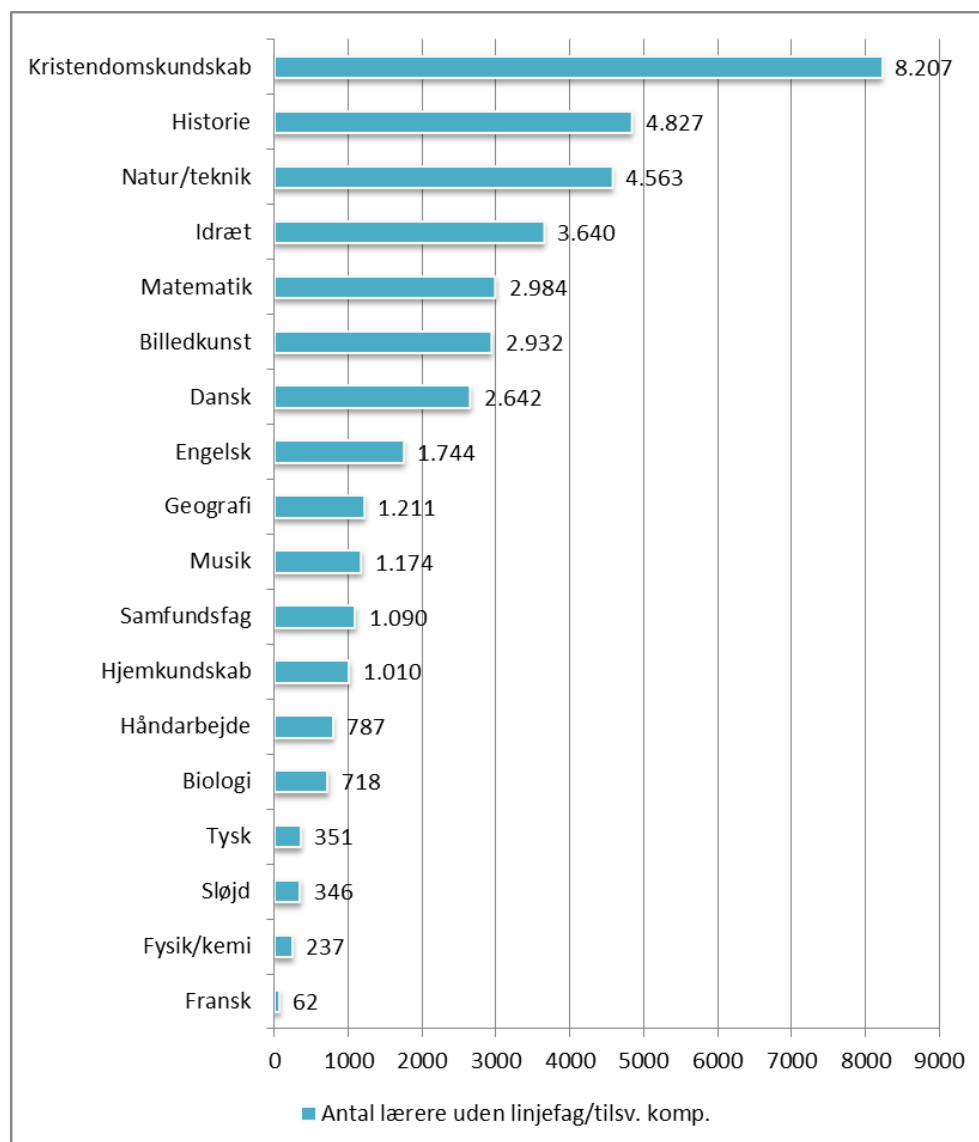
⁶ Der er tale om 'unikke lærere', hvilket betyder, at hver lærer kun indgår én gang pr. fag, som vedkommende underviser i.

⁷ Frasorteres ekstra lærere ved tolærerordninger og holddelt undervisning, er der tale om 18.754 lærere, som mangler kompetencer i mindst ét af de fag, som de underviser i.

⁸ Bemærk at kun ca. 89 % af skolerne har indberettet.

Figur 4 Antal lærere uden linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer fordelt efter fag, 2013

Note: Undersøgelsesenheden er en lærer. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning er *alle* lærere inkluderet.

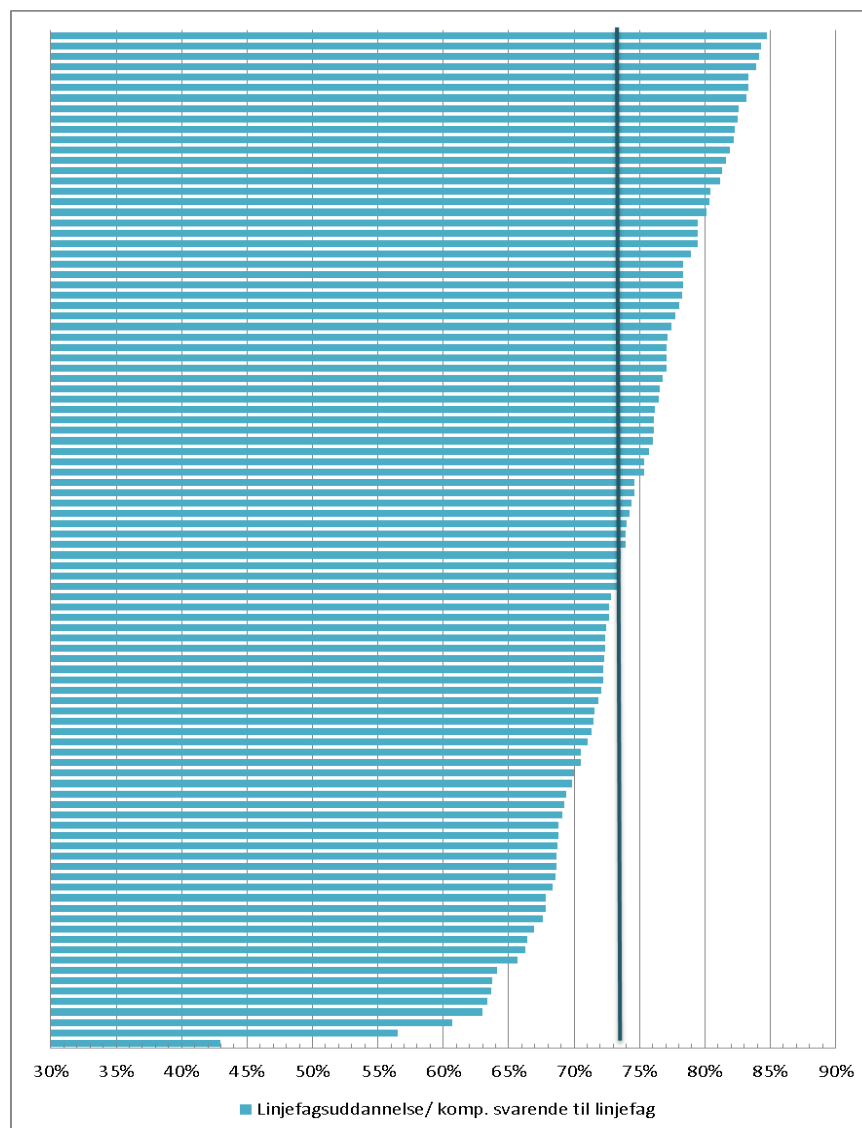
Alle klassetrin-fag kombinationer er medtaget i denne opgørelse, dvs. også 0. klasse og fag på klassetrin, hvor der i alt er mindre end 50 klasser, som har undervisning i det pågældende fag.

Antal lærere er ikke omregnet til landstal (kun 89 % af skolerne har indberettet).

Linjefagsdækning på klasseniveau fordelt efter kommuner

Figur 5 viser andelen af klasser, der undervises af lærere med linjefagsuddannelse eller tilsvarende kompetencer fordelt på de enkelte kommuner. Undersøgelsesenheden er et fag i en klasse og hvert fag i en klasse vægter således lige meget. For overskuelighedens skyld er figuren vist uden kommunenavne. I Tabel 11 i bilagsnotatet kan andelen ses for hver kommune.

Figur 5 Linjefagsdækning på klasseniveau, fordelt på kommuner, alle fag og klassetrin samlet, 2013

Note: Undersøgelsesenheden er et fag i en klasse. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning indgår kun læreren med flest klokketimer.

Som det fremgår af figuren, er der en betydelig spredning i kommunernes gennemsnitlige linjefagsdækning. På landsplan er den samlede linjefagsdækning på tværs af fag og klasstrin 73 % (jf. Tabel 1), mens linjefagsdækningen på kommuneniveau svinger fra 43 % til 85 %. 41 kommuner ligger under landstotalen, mens 6 kommuner ligger på landstotalen og 51 kommuner ligger over landstotalen⁹, jf. Tabel 11 i bilagsnotatet.

Linjefagsdækning på timeniveau fordelt efter kommuner

Figur 6 er grundlæggende opbygget på samme måde som Figur 5, men Figur 6 er opgjort på timeniveau¹⁰ og ikke klasseniveau. Der er tale om en samlet opgørelse af den gennemsnitlige linjefagsdækning på kommuneniveau på tværs af alle undervisningstimer.

På landsplan er den samlede linjefagsdækning opgjort på timeniveau 80 % på tværs af alle fag og klasstrin (jf. Tabel 2). Linjefagsdækningen på kommuneniveau svinger fra 58 % til 91 %. 42 kommuner ligger under landstotalen, mens 9 kommuner ligger på landstotalen og 47 kommuner ligger over landstotalen¹¹, jf. Tabel 12 i bilagsnotatet.

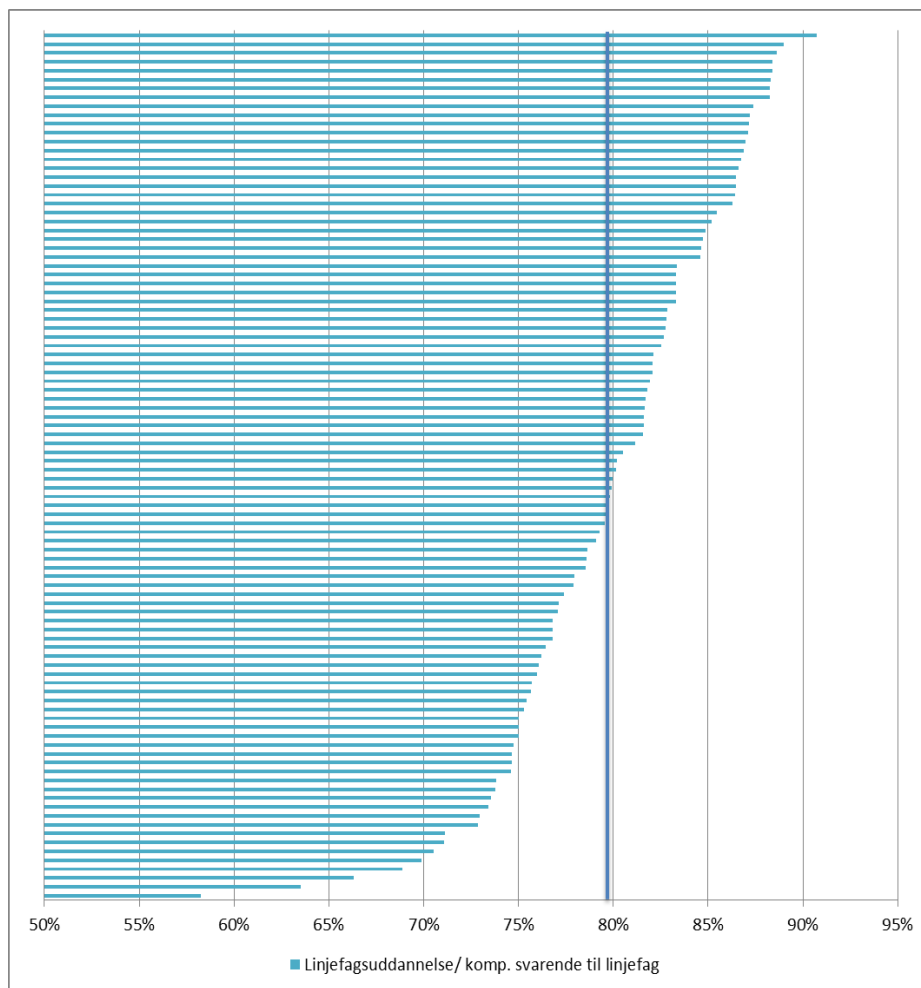
---

⁹ Efter afrunding til hele tal.

¹⁰ Timerne er beregnet ved at gange antallet af klasser i et fag på et klasstrin med det vejledende timetal i det pågældende fag og klasstrin. Se evt. forklaringen til Figur 2.

¹¹ Efter afrunding til hele tal.

Figur 6 Linjefagsdækning på timeniveau, fordelt på kommuner, alle fag og klassetrin samlet, 2013

Note: Undersøgelsesenheden er klokketimer. Ved tolærerordninger og holddelt undervisning indgår kun læreren med flest klokketimer.